



บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญของการประเมินประสิทธิผลทางการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น

ปัจจุบันการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาทั้งเช่น ประเทศไทย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นสถาบันที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม และส่งเสริมการใช้แรงงานคนในประเทศ ค่าเงินงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ยังขาดการติดตามและประเมินถึงประสิทธิผลทางการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมในแต่ละแห่ง เพื่อทราบถึงความสำเร็จของนิคมอุตสาหกรรม

ด้วยเหตุนี้นิคมอุตสาหกรรมบางชั้นซึ่งดำเนินการภายใต้ความรับผิดชอบของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงเห็นสมควรที่จะทำการประเมินประสิทธิผลทางการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น

ความสำคัญของการประเมินประสิทธิผลทางการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นมีดังนี้คือ

๑. เพื่อตรวจสอบว่าโครงการที่ได้ดำเนินไปนั้น มีความก้าวหน้าไปเท่าใด มีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างไร บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ หรือมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างไรบ้าง หรืออาจจะกล่าวถึงความสำคัญได้ดังนี้

- ๑.๑ เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ตั้งไว้
- ๑.๒ การศึกษาปัญหาในทางปฏิบัติ เพื่อแก้ไขแผนงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- ๑.๓ ศึกษาแผนงานที่นิคมอุตสาหกรรมได้ดำเนินงานไปแล้ว เพื่อทราบ

ว่าตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาที่มีอยู่อย่างไร

๑.๔ ทราบถึงผลกระทบโดยตรงและทางอ้อม ทั้งที่คาดคะเนและไม่คาดคะเนไว้ ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางในการวางโครงการนิคมอุตสาหกรรมแห่งอื่นๆต่อไป หรือเป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ดังนั้นการประเมินประสิทธิผลนี้จะเป็นการศึกษา หรือตรวจสอบโครงการ ในระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่หรือภายหลังจากที่โครงการได้สำเร็จเสร็จสิ้นไปแล้ว

๒. เพื่อได้ทราบถึงระบบงานของนิคมอุตสาหกรรม โดยพิจารณาความสำเร็จของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น เพื่อประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้

- ๒.๑ จะทำโครงการต่อไปหรือจะยกเลิก
- ๒.๒ เพื่อปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน และวิธีดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ๒.๓ เพิ่มหรือหยุดโครงการบางโครงการที่กำลังทำอยู่ รวมทั้งแผนงานที่จะนำไปใช้
- ๒.๔ ตั้งโครงการนิคมอุตสาหกรรมแห่งอื่น ซึ่งมีลักษณะคล้ายนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นชั้นอื่น

๓. เพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการดำเนินงานของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นให้เป็นไปตามแผนงาน หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๔. เป็นการศึกษาถึงวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น และโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น ทั้งแสวงหาวิธีในการแก้ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาคำต่างๆที่เกิดขึ้น

๕. เพื่อศึกษาว่า วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้แต่เดิมนั้น ยังคงเป็นเป้าหมายที่แท้จริงในปัจจุบันหรือไม่ และเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด

๖. เพื่อศึกษาว่าการบริหารงานของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

นิคมอุตสาหกรรมได้รับการยอมรับเป็นระยะเวลายาวนานว่าเป็นหนึ่งในบรรดาเครื่องมือที่ดีที่สุดและประหยัดที่สุดในการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคของอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลาง สำหรับประเทศซึ่งกำลังอยู่ในระยะของการพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางอุตสาหกรรม และด้วยเหตุว่านิคมอุตสาหกรรมเป็นกิจกรรมที่ส่งผลอย่างกว้างขวาง ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนิคมอุตสาหกรรมจึงมีได้มากมายหลายอย่างทราบเท่าที่ผู้ดำเนินโครงการสามารถมองเห็นได้ด้วยทัศนของเขา ซึ่งจุดประสงค์ทั้งหลายของนิคมอุตสาหกรรมนั้นอาจจะถูกตั้งขึ้นมาโดยที่ยังไม่ได้รับการวิเคราะห์หรือประเมินว่า เป็นจุดประสงค์ที่สมเหตุสมผลหรือสอดคล้องกับความสามารถในการดำเนินงานทั้งในหน่วยงาน และความสามารถของตัวนิคมอุตสาหกรรมเองจริงๆหรือไม่ โดยทั่วไปแล้ว นิคมอุตสาหกรรมมักจะได้รับการศึกษาหวังว่าจะช่วยให้เกิดผลทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางอุตสาหกรรมภายในประเทศได้รวดเร็วมากขึ้น
๒. ช่วยให้เกิดการจ้างแรงงานทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
๓. ทำให้เกิดความสมดุลมากขึ้นในการกระจายการผลิต และการใช้แรงงานไปตามภูมิภาคเพื่อผลการเจริญเติบโตอย่างได้สัดส่วน เหมาะสมในภูมิภาคนั้นๆ
๔. ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม
๕. ชักนำอุตสาหกรรมและการใช้แรงงานทางอุตสาหกรรมไปยังท้องถิ่นล้าหลัง
๖. โน้มนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างการผลิตและการจ้างงาน โดยเฉพาะการถ่ายเทแรงงานระหว่างภาคการผลิตอื่นๆ
๗. สนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยผ่านทางโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่จะชักนำให้อุตสาหกรรมทั่วไปอื่นมารวมกลุ่มกันอยู่ในบริเวณเดียวกับโครงการใหญ่นั้น เช่น ท่าเรือ สนามบิน ชุมทางรถไฟ แหล่งกำเนิดพลังงาน ปรังกลั่นน้ำมัน โรงงานถลุงเหล็กหรืออุตสาหกรรมเคมี

๑ ศักดิ์สิทธิ์ สุขสุเมธ. "การประเมินผลความสำเร็จต่อจุดประสงค์ด้านการพัฒนาวารสารการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ๕ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๒๗) : ๑๖

- ๘. ปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม และเพิ่มความสามารถในการผลิต
- ๙. ก่อให้เกิดขนาดที่เหมาะสมทางเศรษฐกิจในการลงทุนด้านสาธารณูปโภคสาธารณะ
- ๑๐. ลดค่าใช้จ่ายในการลงทุนของนักอุตสาหกรรม
- ๑๑. ขจัดความล่าช้าของนักอุตสาหกรรมในการที่จะต้องจัดหาสถานที่ที่เหมาะสม สิ่งอำนวยความสะดวกและอาคารทำการ

จะเห็นได้ว่าจุดประสงค์เหล่านี้ครอบคลุมสภาวะต่างๆไว้มากมายเกือบจะเรียกได้ว่าทุกอย่างที่เป็นผลลัพท์เปลี่ยนแปลงใดๆทางเศรษฐกิจหรืออุตสาหกรรมนั้นอาจมาจากนิคมอุตสาหกรรมได้ทั้งสิ้น แต่ในความเป็นจริงแล้วนิคมอุตสาหกรรมเป็นเพียงเครื่องมืออันหนึ่งเพื่อช่วยในการพัฒนาเท่านั้น ย่อมไม่สามารถใช้ได้ดีหรือก่อให้เกิดผลต่างๆเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกจุดประสงค์ที่คิดตั้งกันขึ้นไว้ ดังนั้นเพื่อที่จะประเมินประสิทธิภาพของนิคมอุตสาหกรรมในฐานะที่เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาอื่นจะช่วยให้เห็นถึงว่านิคมอุตสาหกรรมจริงๆแล้วควรจะได้รับกรมุงหมายให้ช่วยการพัฒนาในลักษณะใด คำนใด และในทางไหนที่นิคมอุตสาหกรรมสามารถก่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งจะช่วยลดความสับสนในการตั้งเป้าหมายของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมให้ถูกต้องสม เหตุสม ผลตลอดจนการสนับสนุนต่างๆจะได้เป็นไปอย่างสอดคล้องตามเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

นิคมอุตสาหกรรมบางชัน เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย และปัจจุบันได้โอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยก็ได้เร่งรัดพัฒนานิคมอุตสาหกรรมบางชัน จนกระทั่งบัดนี้ได้มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้าอยู่เต็มตามโครงการแล้วจำนวน ๕๑ โรงงาน จึงสมควรที่จะมีการประเมินประสิทธิผลทางการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชัน โดยพิจารณาจาก

๑. การเข้าใช้พื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมบางชันโดยโรงงานต่างๆ
๒. ความสามารถในการดำเนินงานทางธุรกิจของอุตสาหกรรมโดยทั่วไป เปรียบเทียบผลผลิตและความคล่องตัวในการดำเนินงาน หลังจากเข้าใช้พื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมบางชัน
๓. ความเจริญเติบโตในรูปผลได้ และการจ้างงาน คือการเพิ่มผลผลิตของอุตสาหกรรมทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น และการเพิ่มโอกาสของการจ้างงาน

แนวเหตุผลที่มีสำคัญหรือสมมติฐาน

ในการประเมินประสิทธิผลทางการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชันดังกล่าวนี้ ดำรงอยู่บนข้อสมมติพื้นฐาน ๓ ประการคือ

๑. การติดตามและการประเมินผลเป็นเครื่องมือในด้านการควบคุม สำหรับการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชัน
๒. การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันของการระบุปัญหา การกำหนดมาตรการ การวิเคราะห์และการตัดสินใจ เพื่อที่จะให้ได้ความสอดคล้องทันเวลาและความถูกต้องของข้อมูลนั้น
๓. การติดตามและการประเมินผลเป็นระบบย่อยที่สมบูรณ์ของการประเมินประสิทธิผลทางการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

นอกจากเป็นวิทยานิพนธ์ประกอบการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว คาดว่าการประเมิน

๖

ประสิทธิผลทางการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นนี้ จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของ
นิคมอุตสาหกรรมบางชั้น ซึ่งเป็นนิคมแห่งแรกของประเทศไทย และประโยชน์ที่สังคมระดับ
ต่าง ๆ จะได้รับจากนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น ในแง่สังคมโดยรวม ระเบียบภูมิภาค
หรือภูมิภาคหลัก นอกจากนี้ยังใช้เป็นแนวทางในการวัดความสำเร็จของนิคมอุตสาหกรรม
อื่น ๆ ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาถึงการประเมินประสิทธิผลของการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น
จะมุ่งศึกษาถึงการบริหารงานนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นว่า สามารถดำเนินงานได้สำเร็จตาม
วัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ หรือสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้นได้เพียงใด โดยทำการ
เปรียบเทียบผลการดำเนินงานจริง กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ ทั้งของนิคมอุตสาหกรรม-
บางชั้นเอง และของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการจัด
ตั้งนิคมอุตสาหกรรมของรัฐบาลด้วย

ในการศึกษาถึงประสิทธิผลทางการบริหารนั้น จะทำการศึกษากันแต่นิคมอุตสาหกรรม
บางชั้น โอนความรับผิดชอบจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม มาให้
อยู่กับ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นมา
จนถึงปัจจุบัน



วิธีการศึกษา

วิธีการดำเนินการค้นคว้าและวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ใช้วิธีการค้นคว้าและวิเคราะห์ถึงประสิทธิผลของการบริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น โดยมีที่มาของข้อมูลดังนี้

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ

๑.๑ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่นิคมอุตสาหกรรมบางชั้น และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น และเจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารของโรงงานอุตสาหกรรม

๑.๒ จากการสังเกตการณ์ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นิคมอุตสาหกรรมบางชั้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น และสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้

๑.๓ จากการออกแบบสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ระดับบริหารของโรงงานอุตสาหกรรมบางชั้น จำนวน ๔๗ โรงงาน และได้รับแบบสอบถามกลับ ๔๗ โรงงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ

๒.๑ จากพรบ. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ และประกาศคณะปฏิวัติที่เกี่ยวกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประกาศของกรมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๐-พ.ศ. ๒๕๒๔)

๒.๒ จากหนังสือ ข่าวสาร วารสาร และบทความที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรม

๒.๓ สถิติและข้อมูล ที่บันทึกโดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น

การเสนอเรื่อง

แนวการดำเนินงานเรื่องแบ่งเป็น ๕ บทด้วยกัน คือ

บทที่ ๑ กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินประสิทธิผลทางการบริหารของ
นิคมอุตสาหกรรมบางชั้น วัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขอบเขต
ของการศึกษา วิธีการศึกษา และแนวทางการวิเคราะห์

บทที่ ๒ เกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลทางการบริหารของ
นิคมอุตสาหกรรมบางชั้น ซึ่งจะกล่าวถึง ความหมายของการประเมินประสิทธิผลทางการ
บริหารของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น วัตถุประสงค์ของรัฐบาลในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม
วัตถุประสงค์ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์
ของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น และการประเมินประสิทธิผลทางการบริหารของนิคม
อุตสาหกรรมโดยใช้ วัตถุประสงค์ เป็นเครื่องมือในการประเมินผล

บทที่ ๓ เกี่ยวกับการบริหารงานของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น ซึ่งจะกล่าวถึง
ลักษณะทั่วไป โครงสร้างของการบริหาร ระบบของการบริหารงาน แผนการดำเนินงาน
ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

บทที่ ๔ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการศึกษาและการประเมินประสิทธิผล ซึ่งจะ
กล่าวถึงข้อมูลทั่วไปของโรงงานที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น การทำเนียบกิจการของโรง-
งานในนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น ความคิดเห็นต่าง ๆ ของเจ้าของโรงงาน บทบาทของรัฐบาล
ที่มีผลต่อการบริหารงานของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น บทบาทของการนิคมอุตสาหกรรมแห่ง
ประเทศไทย บทบาทของชมรมอุตสาหกรรมบางชั้น อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในการบริหาร
งานของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น การดำเนินการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรม
บางชั้น

บทที่ ๕ การสรุปการประเมินประสิทธิผลและข้อเสนอแนะ ความสำเร็จของนิคม-
อุตสาหกรรมบางชั้น แนวทางในการแก้ปัญหาและการควบคุมการบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
ของนิคมอุตสาหกรรม การร่วมมือพัฒนาอุตสาหกรรมให้เจริญขึ้น และข้อเสนอแนะซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของนิคมอุตสาหกรรมแห่งอื่น